

Innst. S. nr. 196

(2007-2008)

Innstilling til Stortinget fra familie- og kulturkomiteen

Dokument nr. 8:14 (2007-2008)

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene May-Helen Molvær Grimstad, Ola T. Lånke, Dagrun Eriksen og Åse Gunhild Woie Duesund om å bedre rammevilkårene for fosterforeldre, øke rettssikkerheten for fosterbarn og lovfeste rett til ettervern for unge med tiltak etter barnevernloven

Til Stortinget

SAMMENDRAG

Statlig regional barnevernsmyndighet har ansvaret for rekruttering og formidling av fosterhjem og for at fosterhjemmene får nødvendig opplæring og generell veiledning. I 2006 var 6 012 barn og unge plassert i fosterhjem. Pr. 31. januar 2007 var det 122 barn og unge med vedtak om plassering i fosterhjem som ventet på et fosterhjem. Ved valg av fosterhjem skal det legges avgjørende vekt på hensynet til hva som er best for det enkelte barn, og i den sammenheng vurdere om plassering hos biologisk familie er mulig. Jo flere mulige familier å velge blant, jo bedre grunnlag er det for å få til en god plassering. Derfor er det viktig at rekrutteringen av fosterhjem er god.

Forslagsstillerne viser til at mange fosterforeldre sliter med manglende sosiale rettigheter, på tross av at de er nøkkelpersoner i barnevernsarbeidet og utfører et svært viktig oppdrag for samfunnet.

Forslagsstillerne foreslår å styrke fosterforeldrenes rammevilkår ved å gi alle fosterforeldre som er ute av ordinært arbeid, rett til sykepengar og tjenestepensjon, uavhengig av om det er statlige eller kommunale fosterhjem.

Barnevernstjenesten i fosterhjems kommunen har i dag ansvaret for at det blir ført tilsyn med fosterhjemmene, og at en særskilt tilsynsfører blir oppnevnt til det enkelte barn. I andre halvår i 2007 manglet flere barn i fosterhjem tilsynsfører. Forslagsstillerne mener det er naturlig at ansvaret for tilsyn med fosterhjem overføres til fylkesmannen, i likhet med tilsynet med institusjoner og kommuner. Dette vil føre til at tilsynsmyndigheten i større grad blir uavhengig av den kommunale barnevernstjenesten. Fylkesmannen må i denne sammenheng tilføres økte ressurser og kompetanse for å kunne utføre tilsyn med fosterhjem. Forslagsstillerne vil samtidig påpeke at lønnsbetingelsene for tilsynsførere bør gjennomgås, med sikte på å utjevne forskjellene mellom kommunene og gjøre det lettere å rekruttere tilsynsførere.

Barnevernets omsorg opphører når en ungdom fyller 18 år. Likevel følger det av barnevernloven § 1–3 at dersom ungdommen samtykker, kan tiltak som er iverksatt før ungdommen fyller 18 år, opprettholdes inntil fylte 23 år. Dette medfører at dersom ungdommen selv ønsker det, kan barnevernstjenesten vedta at fosterhjems plasseringer som er iverksatt før ungdommen fyller 18 år, videreføres.

En plassering i fosterhjem som omsorgstiltak går over til å være et hjelpetiltak når barnet fyller 18 år. Ingen kan med andre ord være under omsorg etter fylte 18 år, men samme tiltak kan allikevel fortsette. Mange av disse ungdommene har fått forlenget oppholdet i fosterhjem eller institusjon som ettervern.

Forslagsstillerne ønsker å lovfeste rett til ettervern for alle barnevernsbarn fram til de fyller 23 år, for å gi ungdom som har mottatt tiltak fra barnevernet, en bedre start på voksenlivet.

Forslagsstillerne fremmer følgende forslag:

"I

Stortinget ber Regjeringen legge fram forslag som sikrer alle fosterforeldre som er ute av ordinært arbeid, rett til sykepenger og tjenestepensjon.

II

Stortinget ber Regjeringen legge fram forslag som sikrer alle fosterforeldre god faglig veiledning og et tilstrekkelig tilbud om avlastning.

III

Stortinget ber Regjeringen overføre ansvaret for tilsyn med fosterhjem til fylkesmannen.

IV

Stortinget ber Regjeringen gjennomgå lønnsbetingelsene for tilsynsførere, med sikte på å utjevne forskjellene mellom kommunene og gjøre det lettere å rekruttere tilsynsførere.

V

Stortinget ber Regjeringen legge fram forslag som gir unge med tiltak etter barnevernloven rett til tiltak fram til fylte 23 år."

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Gunn Karin Gjøl, Britt Hildeng, Espen Johnsen og Tove Karoline Knutsen, fra Fremskrittspartiet, Ulf Erik Knudsen og Karin S. Woldseth, fra Høyre, Olemic Thommessen, fra Sosialistisk Venstreparti, May Hansen, fra Kristelig Folkeparti, lederen May-Helen Molvær Grimstad, fra Senterpartiet, Trond Lode, og fra Venstre, Trine Skei Grande, viser til at et av formålene i lov om barneverntjenester (barnevernloven) er å bidra til at barn og unge får trygge oppvekstvilkår. Barnevernstjenesten skal bidra til å gi barn og unge gode levekår og utviklingsmuligheter ved å gi råd, veiledning og ved å sette inn hjelpetiltak. Komiteen mener barnevernet er en viktig deltaker i samfunnet for å sikre at alle barn får like muligheter. Komiteen vil presisere at den aller største delen av barnevernets tiltak skjer i barnets hjem, dvs. uten omsorgsovertakelse. Komiteen viser til at ca. 40 400 barn og unge mottok tiltak fra barnevernet i løpet av 2006. For 18 pst. av disse hadde det offentlige overtatt omsorgen etter § 4–12 vedtak i fylkesnemnda. Av disse var 6012 plassert i fosterhjem. 83 pst. av barn og unge som det offentlige har overtatt omsorgen for, er med andre ord plassert i fosterhjem. Komiteen vil på denne

bakgrunn understreke at fosterhjem er et omfattende tilbud og at det er det tiltaket som brukes mest når barnevernstjenesten overtar omsorgen for barnet. Komiteen er enig med forslagsstillerne i at fosterhjem gjør en betydelig jobb for samfunnet og at det er viktig med en god rekruttering av fosterhjem.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre er bekymret for de barna som venter på fosterhjem, og mener det er viktig at arbeidet med å styrke rekrutteringen av fosterhjem intensiveres.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at Regjeringen har økt bevilgningene til det statlige barnevernet med til sammen over 700 mill. kroner. Flertallet vil understreke viktigheten av at disse bevilgningene i størst mulig grad går til de barna og ungdommene som trenger hjelp, og til dem som gir barna den nære, daglige omsorgen. Dette vil innebære en vridning av tiltakene i barnevernet fra private, kommersielle aktører til offentlige tiltak og tiltak drevet av ideelle organisasjoner. Dette er en omlegging som skal innføres over tid, slik at styrking av barnevernstiltakene i regi av det offentlige og av ideelle organisasjoner skjer parallelt med at avtaler med kommersielle aktører fases ut. Flertallet støtter dette. En annen viktig begrunnelse for en slik politikk er etter flertallets mening at det offentlige må ha nærhet til tilbudene som gis i fosterhjemmene, med god mulighet til kvalitetssikring og kontroll. Flertallet vil imidlertid peke på at Barne-, ungdoms- og familieetaten i regionene i en omleggingsfase fremdeles har mulighet til å gjøre avtaler med kommersielle, private aktører, dersom man vurderer dette tilbudet som godt og i tråd med behovet. Ut fra internasjonalt regelverk må alle avtaler med kommersielle aktører skje ut fra anbudsprinsippet.

Flertallet vil peke på at det i januar i år på landsbasis var klargjort 575 fosterhjem, mens det var 116 barn som ventet på plassering. Det er derfor ikke mangel på antall fosterhjem, men en utfordring å finne det rette tilbudet for det aktuelle barnet. Her vil ulike forhold spille inn; som avstand mellom opprinnelig hjem og fosterhjem, barnets ulike behov og barnets alder. Flertallet vil peke på at dersom det klart beste alternativet er et fosterhjem rekruttert av en privat, kommersiell aktør, er det fortsatt slik at dette fosterhjemmet velges – under forutsetning av at Barne-, ungdoms- og familieetaten har gjort avtale med denne aktøren. Flertallet vil også understreke at ingen barn skal miste et godt fosterhjemstilbud som er framskaffet gjennom en kommersiell aktør.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at Regjeringen ønsker en vridning av tiltakene fra private, kommersielle aktører til offentlige tiltak og tiltak drevet av ideelle organisasjoner. Disse medlemmer viser til at det i denne sammenheng er uklart hva Regjeringen faktisk mener når det gjelder definisjonen av private aktører og sontringen mellom kommersielle aktører, ideelle aktører og aktører eid av ideelle organisasjoner. Denne sontringen er av betydning for hvilke aktører som må forvente å bli utfaset, hvilke som skal styrkes og hva slags anskaffelsesprosedyrer som skal legges til grunn for kjøp av tjenester hos de ulike aktører. Disse medlemmer viser til brev fra statsråden til Høyre, datert 22. november 2007, hvor det fremgår at Barne- og likestillingsdepartementet og Barne-, ungdoms- og familieetaten har nedsatt en arbeidsgruppe som blant annet skal diskutere om det bør presiseres nærmere hva som er en ideell organisasjon i denne sammenheng. Disse medlemmer viser også til statsrådets brev til Høyre, datert 11. desember 2007, hvor det fremgår at rapport om anbudsprosessen i barnevernet er en intern rapport unntatt offentligheten. Disse medlemmer kan ikke se at det foreligger noen avklaring fra departementet som klargjør det forhold at kjøp av plasser i kommersielle tiltak krever anbud i henhold til EØS-reglementet, eller en avklaring om hva som legges i definisjonen ideell aktør som skal styrkes.

Disse medlemmer mener at fosterbarn blir værende i en uholdbar omsorgssituasjon når man ikke utnytter ledig kapasitet i fosterhjemstilbudet. Disse medlemmer viser til at det i dag finnes fosterhjemstilbud tilknyttet private aktører. De fleste slike private fosterhjem er å definere som forsterkede fosterhjem eller familiehjem, som kan ta imot barn og unge med særlige behov og ofte sammensatte utfordringer. I dag er det ledig kapasitet i flere slike hjem. Begrunnelsen for manglende plassering i slike tiltak er en instruks fra departementet om at bruken av private aktører skal begrenses. Denne instruks gjenspeiles i disponeringsbrevene fra flere av regionene, hvor det fremgår at man ikke skal kjøpe fosterhjemsplasser i regi av private aktører. Konsekvensen av en slik politikk er at barn ikke får det tilbud de kunne ha fått på grunn av økonomiske og/eller ideologiske føringer fra politiske myndigheter.

Disse medlemmer viser til at flere av de private aktørene har bygget ut et meget godt tiltaksapparat rundt sine fosterhjem. Det er opprettet døgntelefoner hvor familiene til enhver tid kan henvende seg og søke råd og veiledning når akutte situasjoner oppstår. Det er god faglig veiledning, på både generelt grunnlag og i forhold til det enkelte barn. Det er gode avlastningsordninger, hvor barn og unge har tilbud

om fast avlastningssted med profesjonelt personale, og ikke minst kjent personale for de barn og unge som her er representert, en gruppe med stort behov for stabilitet, trygghet og forutsigbarhet for å kunne leve med sine store utfordringer når det gjelder tilknytning og relasjoner til andre mennesker. En av de større private aktørene mottok i 2007 Fosterhjemsprisen for sitt gode fosterhjemstilbud.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at når det fattes politiske beslutninger om at barn og unge med særlige utfordringer i langt større grad skal plasseres i fosterhjem, må man som politisk ansvarlig myndighet sikre seg at de fosterhjem som skal benyttes, har det nødvendige tiltaksapparat rundt seg for å sikre at slik plassering representerer et minst like godt alternativ som institusjonsplassering. Det er gitt signaler fra både Fosterhjemsforeningen og fra Barnevernsbarnas interesseorganisasjon om at så ikke er tilfellet i dag. Det hevdes også fra de samme interesseorganisasjonene at fosterhjemsplassering skal brukes med omhu, og at det i dag er meget gode institusjonstilbud for den gruppen av barn og unge vi her snakker om.

Komiteens medlem fra Høyre viser til at Høyre som eneste parti i sitt alternative statsbudsjett for 2008 gjorde omdisponeringer med hensyn til Regjeringens dreining fra institusjon over til fosterhjem, og la inn merknader om at partiet ikke kan støtte en politikk hvor man plasserer barn med store utfordringer i fosterhjem, før fosterhjemmene er satt i stand til å mestre denne oppgaven og før tiltaksapparatet rundt disse hjemmene er bygget ut.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til Kristelig Folkepartis alternative statsbudsjett for 2008 der det ble foreslått en økning på 70 mill. kroner til barnevernet utover Regjeringens forslag. Dette ville ha gitt rom for et kvalitativt sett bedre tilbud til mange utsatte barn.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til Tildelingsbrev til Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (17. januar 2008) hvor det fremgår at en dreining bort fra institusjonsplassering og over til fosterhjem er "et av de viktigste tiltak for å få kontroll over utgiftene". Disse medlemmer mener dette må kunne anses å være et brudd på barnevernloven hvor hensynet til barnets beste skal legges til grunn ved valg av tiltak, ikke manglende kontroll med utgiftene i det statlige barnevern.

Disse medlemmer vil på denne bakgrunn fremme følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen fremme sak for Stortinget om at all ledig kapasitet når det gjelder fosterhjem- og familiehjemstilbud skal utnyttes, uavhengig av om disse tilbudene er i offentlig eller privat regi."

Sosiale rettigheter

Komiteen er glad for at hovedmotivasjonene for de fleste fosterforeldre er et ønske om å hjelpe et barn som er i en vanskelig livssituasjon. Det viktigste ved rekrutteringen av fosterhjem må alltid være barnets beste. Likevel mener komiteen at fosterforeldre må sikres gode rammevilkår i form av sosiale rettigheter. Selv om motivasjonen som oftest er å hjelpe barn, ser ikke komiteen bort fra at gode rammevilkår kan øke rekrutteringen av fosterhjem. Komiteen er glad for at Barne- og likestillingsdepartementet lager nye standardkontrakter for de statlige beredskapshjemmene og familiehjemmene og at foreldrene etter de nye kontraktene vil få bedre sosiale rettigheter.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, støtter at Barne- og likestillingsdepartementet arbeider for å bedre rammevilkårene for alle fosterhjem. Forutsetningene for å vri tiltakene i barnevernet fra institusjonsbruk til mer bruk av fosterhjem og nærmiljøtiltak, slik Regjeringen ønsker, er at det tilbys gode arbeidsvilkår for og tilstrekkelig oppfølging av fosterhjemmene. Flertallet er derfor glad for at departementet har nedsatt en arbeidsgruppe som skal se på vilkårene for statlige beredskapshjem og familiehjem, hvor berørte parter som NTL, FO og Fagforbundet er representert. De nye kontraktene som ventes ferdigstilt i nærmeste framtid, vil gi fosterforeldre langt bedre sosiale rettigheter, blant annet rett til sykepenge, pensjon og økt oppsigelsesvern. Flertallet støtter dette. Det er også etter flertallets mening positivt at Barne- og likestillingsdepartementet vil gjennomgå og revidere fosterhjemsavtaleskjemaet og vurdere om fosterforeldres sosiale rettigheter nå bør nedfelles i fosterhjemsavtalen framfor departementets "Retningslinjer for fosterhjem", hvor det er gitt utførlige opplysninger om fosterforeldres rettigheter. Flertallet merker seg at departementet vil ta kontakt med Kommunenes Sentralforbund (KS) etter at arbeidet med de statlige standardkontraktene er avsluttet for å drøfte hva som eventuelt bør gjøres for å styrke rammevilkårene for de kommunale fosterhjemmene. Flertallet støtter dette.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre kan imidlertid ikke se hvorfor ikke rammevilkårene til de kommunale fosterhjemmene styrkes parallelt med dette arbeidet. Disse medlemmer ber Regjeringen sørge for at fosterhjemmenes sosiale rettigheter nedfelles i selve fosterhjemsavtalen når det kommunale fosterhjemsavtaleskjemaet skal revideres. Disse medlemmer mener det er en uheldig situasjon at fosterforeldres sosiale rettigheter er så svake som de er i dag, og ber derfor Regjeringen sikre alle fosterforeldre som er ute av ordinært arbeid, både statlige og kommunale, rett til sykepenge og tjenestepensjon.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil peke på at når staten nå legger opp til en dreining fra institusjonsplasser til fosterhjemsbasert plassering av barn under offentlig omsorg, er det viktig at forholdene legges til rette på en slik måte at det faktisk er mulig å gjøre en innsats som fosterforeldre. Disse medlemmer vil også peke på at noen barn trenger ekstra tilsyn og omsorg i en periode etter en overtagelse, og det bør derfor være mulig i særlige tilfeller at man ansetter fosterforeldre enten gjennom staten eller kommunen for en kortere eller lengre periode. Dette vil gi fosterforeldrene forutsigbarhet og rettigheter til å tjene opp både pensjon og sykepenge, i tillegg til at barnet vil kunne tilpasse seg under stabile og forutsigbare forhold.

Disse medlemmer vil peke på at når staten gjør en dreining fra institusjon til fosterhjem, vil dette rent økonomisk også frigjøre midler som dermed burde være øremerket ansettelse av fosterforeldre.

Komiteens medlem fra Høyre mener det mest positive med familier som inngår avtaler om å bli fosterhjem, er familienes ønske om å gjøre noe for andre og å bidra med et familieliv til barn som ikke lenger har en tilfredsstillende familiesituasjon der de kommer fra. Å sikre at det også i fremtiden er denne motivasjonen som skal ligge bak det å bli fosterhjem, er for dette medlem særlig viktig. På denne måten får man de gode fosterhjem hvor familiemedlemmene er villig til å sette seg selv til side og stille opp for andre. Dette medlem er likevel opptatt av at fosterforeldre ikke skal miste sosiale rettigheter de ville hatt og som de mister fordi det fosterbarn som kommer inn i familien, krever at en av foreldrene enten helt eller delvis, må tre ut av arbeidslivet eller ikke kan gå inn i arbeidslivet.

Dette medlem mener derfor at en styrking av fosterforeldres rettigheter må gjelde de tilfeller der fosterbarnet, på grunn av særskilte forhold, skal ha mer voksen tilstedeværelse enn det andre barn normalt har behov for. Beslutning om en slik betingelse

skal foretas av ansvarlig barnevernsmyndighet på et barnevernsfaglig grunnlag.

Dette medlem mener det er behov for en styrking av sosiale rettigheter til foreldre i kommunale fosterhjem, i de tilfeller hvor det av ansvarlig barnevernsmyndighet er fattet vedtak om at det er påkrevet at en av foreldrene helt eller delvis er hjemmeværende for å ivareta et godt fosterhjemstilbud i det aktuelle tilfellet, og fremmer på dette grunnlag følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget med sak om sosiale rettigheter knyttet til kommunale fosterhjem, hvor det redegjøres for alle sider av en avtalefestet rett til offentlig tjenestepen-sjon og sykepengeordning for den forelder som av hensyn til fosterbarnet er pålagt, helt eller delvis, å være ute av annet arbeid mens barnet bor i fosterhjemmet."

Opplæring, veiledning og avlastning

Komiteen understreker at gode fosterhjem forutsetter god opplæring, faglig veiledning og et tilstrekkelig tilbud om avlastning. En god oppfølging av fosterhjemmene vil også bidra til at flere ønsker å fortsette som fosterhjem. Komiteen viser til at flere og flere plasseres i fosterhjem og at dette innebærer at barn og unge med mer komplekse problemer, som tidligere ble plassert i institusjon, i dag bor i fosterhjem. Etter komiteens syn må denne utviklingen følges opp med økt opplæring, veiledning og avlastning. Komiteen viser til at Barne- og likestillingsdepartementet er ansvarlig for at det finnes et forsvarlig tilbud for utdanning av personell og at de som skal anvende barnevernloven får forsvarlig veiledning. Komiteen viser videre til at statlig regional barnevernsmyndighet er ansvarlig for at fosterhjemmene får nødvendig opplæring og veiledning. I tillegg plikter den kommunale barnevernstjenesten å gi fosterforeldre supplerende veiledning. Komiteen er kjent med at statlig regional barnevernsmyndighet i dag avholder kurs for alle fosterforeldre og at fosterhjemsavtalen inneholder opplæring og veiledning. Komiteen er imidlertid av den oppfatning at både opplæring og veiledning oppfattes som mangelfull av mange fosterforeldre, og at dette arbeidet må styrkes.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, merker seg at Barne- og likestillingsdepartementet i desember 2007 mottok et forslag fra Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet, som har vurdert modeller for hvordan oppfølging og veiledning av fosterforeldre kan forbedres.

Flertallet er tilfreds med at departementet vil ha et bevisst fokus på fosterforeldrenes rammebetingelser, og spesielt vurdere hvordan støtte- og veiledningsfunksjonene for fosterforeldre kan ivaretas når fosterhjemsavtalen skal revideres.

Komiteen mener avlastning (besøksordninger) alltid må ses i forhold til barnets behov for stabilitet versus behovet for et større sosialt nettverk. Komiteen viser til at noen fosterbarn har behov for å få kontakt med flere voksenpersoner, mens andre først og fremst har behov for å knytte seg til fosterforeldrene. Komiteen mener uansett kommunen må tilby tilstrekkelig tilbud om avlastning til de fosterforeldrene som ønsker det.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at mange statlige og private fosterhjem har oppfølgingsrutiner og avlastningsordninger som er verdifulle for fosterhjemmenes funksjon. Flertallet er kjent med at Barne-, ungdoms- og familieetaten stadig mottar positive tilbakemeldinger fra de statlige beredskaps-hjemmene og familiehjemmene vedrørende dette, hvor man framholder betydningen av å ha tilgang til akuttberedskap og faglig personale. Flertallet merker seg også at de statlige hjemmene framhever viktigheten av å ha god veiledning gjennom kontakt med fagpersonale, og at dette bidrar til å utvikle kompetanse og forståelse for ulike sider ved det å være fosterforeldre. Flertallet merker seg at departementet i arbeid med de statlige fosterhjemskontraktene ytterligere vil arbeide for å styrke kompetanseheving og oppfølging av hjemmene. Flertallet støtter dette.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at flere fosterfamilier tilknyttet private tiltak er særlig fornøyd med den avlastningsordning som disse aktører har tilrettelagt for. Barn og unge har tilbud om fast avlastningssted med kjente voksenpersoner, hvor det er tilgang på faglig personale med kjennskap til barnets utfordringer og en akuttberedskap for uforutsette situasjoner. Veiledning med hensyn til det enkelte barn og kontakt med fagpersonale for å utvikle kompetansen om ulike sider ved det å være et fosterbarn og hva et fosterhjem kan bidra med, er også tilbud som private aktører gir. Det fremgår av høringsuttalelsene i her-værende sak at det sviktes når det gjelder disse forhold i det offentlige. Disse medlemmer mener det av den grunn bør være større grad av erfaringsutveksling mellom offentlige og private fosterhjemstilbud, samt at det vurderes som en mulighet for offent-

lige fosterhjem å knytte seg til det tiltaksapparat som private aktører tilbyr sine fosterhjem.

Tilsyn

Komiteen mener det er svært viktig at kontrollen med fosterhjem er god. I dag skal barnevernstjenesten sørge for at barnet plasseres i et fosterhjem. I tillegg skal barnevernstjenesten oppnevne tilsynsfører for barnet. Komiteen mener en uavhengig kontroll av fosterhjemmene er viktig for å sikre at barn lever i et trygt og omsorgsfullt miljø. Komiteen er derfor bekymret over tall fra Barne- og likestillingsdepartementet som viser at 676 av 6 530 barn i fosterhjem ikke hadde fått oppnevnt tilsynsfører i siste halvår i 2007. Komiteen ser at en del av disse tilfellene er kortvarige plasseringer hvor det ikke er hensiktsmessig å oppnevne tilsynsfører. Samtidig er komiteen enig med forslagsstillerne i at manglende tilsynsfører går ut over rettssikkerheten til en gruppe barn som i utgangspunktet er sårbare. Komiteen mener tilsynsføreren bør ha en viktig rolle, og komiteen vil understreke at det ofte er hensiktsmessig å rekruttere en tilsynsfører barnet kjenner fra før. Komiteen mener også det er viktig å lytte til barnet ved valg av tilsynsfører.

Komiteen viser til at forslagsstillerne mener det vil være hensiktsmessig å overføre tilsynsansvaret til fylkesmannen, slik det i dag er for tilsyn med barnevernsinstitusjoner.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, understreker i likhet med departementet at det er svært viktig at et barn i fosterhjem har godt tilsyn gjennom tilsynsfører. Tilsynsføreren skal ha en uavhengig rolle i forhold til fosterhjem og barnevernstjenesten, og det er viktig at barnet har et tillitsfullt forhold til tilsynsfører. Flertallet merker seg at departementet har fokus på å bedre tilsynsordningen gjennom ulike tiltak som opplæring, veiledning og rekruttering. Gode rapporteringsrutiner fra kommunene om tilsynsordningen er også et viktig redskap for å kontrollere at ordningen fungerer slik den skal. Flertallet merker seg også at departementet mener at ordningen med tilsynsførere ikke vil tjene på eventuell flytting fra kommunene til fylkesmannen. Flertallet er enig i denne vurderingen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre er enig med forslagsstillerne i at tilsynet med fosterhjemmene bør være uavhengig. Disse medlemmer mener derfor Regjeringen må komme tilbake til Stortinget for å redegjøre for

hvordan dagens tilsynsordning kan gjøres bedre og mer uavhengig av det kommunale barnevernet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet er av den formening at alt tilsyn med det kommunale barnevernet, institusjoner og fosterforeldre, bør gå gjennom et fritt og uavhengig barnevernstilsyn, som dermed ikke har noe avhengighetsforhold verken til stat eller kommune. Dette gjøres for å sikre barnas rettssikkerhet og slik at ansvaret plasseres der det skal. Disse medlemmer viser til at svært mange barn i dag står uten noe tilsyn, og at fylkesmennene er statens forlengede arm ut i landet, og dermed ikke er de rette til å føre tilsyn verken med institusjoner eller fosterhjem. Det vises til at det også er statlige fosterhjem i tillegg til de kommunale, og det kan fort bli rolleblanding.

Disse medlemmer vil derfor fremme følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen legge frem forslag om å opprette et fritt og uavhengig barnevernstilsyn."

Ettervern

Komiteen viser til at ungdom som har vært under barnevernets omsorg, ser ut til å klare seg dårligere enn andre ungdommer etter fylte 18 år. Ungdom som går ut av barnevernet, er i risiko for marginalisering på områder som utdanning, arbeid, bolig og inntekt. I tillegg er det risiko for rusmiddelmissbruk, kriminalitet og psykiske problemer. Komiteen er blant annet kjent med en rapport fra Norsk institutt for by- og regionforskning (NIBR) fra 2005 som viser at helsesituasjonen til barnvernsbarn er urovekkende. Komiteen viser videre til at NOVA har et prosjekt gående om "Barnevern og ettervern – marginalisering, multietnisitet og autonomi" (Prosjektnr.: 62407). Forskerne Sten-Erik Clausen og prosjektleder Lars B. Kristofersen har i januar i år varslet tilsvarende dramatiske funn som i NIBR-rapporten. Komiteen mener disse funnene er urovekkende og er bekymret for at ungdommer som har en bakgrunn fra barnevernet, i større grad enn andre ungdommer sliter med manglende utdanning, lavere inntekt, dårligere helse og høyere dødelighet. Komiteen mener på denne bakgrunn at det må satses mer på ettervernet.

Komiteen viser til at barnevernets omsorg opphører ved fylte 18 år. I barnevernloven § 4–15 er det bestemt at barnevernstjenesten, i samarbeid med barnet, skal vurdere om omsorgen skal fortsette eller om det skal iverksettes andre tiltak etter at barnet fyller 18 år.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk

Venstreparti og Senterpartiet, merker seg departementets tall som viser at 85 pst. av ungdommene som har vært under barnevernets omsorg, og som fylte 18 år siste halvdel av 2007, får etterverns-tiltak, og at dette tallet har økt det siste året. Flertallet er tilfreds med at Barne- og likestillingsdepartementet har iverksatt en rekke tiltak for å bedre ettervernet for ungdom mellom 18 og 23 år. Særlig viktig er det at man nå vil se på hvilke presiseringer som kan gjøres i barnevernloven for å styrke ettervernet for denne gruppen. Her tar departementet til orde for at det blant annet kan være aktuelt å innføre en begrunnelsesplikt for hvorfor et igangsatt tiltak ikke skal følges opp overfor den unge etter fylte 18 år, eller hvorfor det gis avslag på søknad om ettervern. Flertallet er enig i at dette kan være et godt og formålstjenlig tiltak. Flertallet merker seg også at departementet understreker at bestemmelsen om en individuell oppfølgingsplan for den enkelte ungdom allerede finnes i barnevernloven, jf. § 4–15 fjerde ledd. Her framgår det at dersom barnevernstjenesten og den unge er enige i behovet for tiltak, skal det utarbeides en plan for dette. Flertallet legger til grunn at ettervernstiltakene skjer i samarbeid med relevante instanser som skoleverk, sosialtjeneste og aktører fra andre samfunnsområder, for eksempel kulturliv og frivillig sektor. Flertallet er også tilfreds med at departementet i rundskrivet om ettervern til kommunene presiserer at ungdommer som har vært under barnevernets omsorg, har rett til ettervern, selv om man først har avslått tilbudet. Det er etter flertallets mening viktig at departementet har lagt vekt på å informere kommunene om at ungdommer har krav på informasjon om klageretten, dvs. at et eventuelt avslag om ettervern kan påklages til fylkesmannen.

Flertallet merker seg at Barne- og likestillingsdepartementet er kjent med de gode erfaringene fra Danmark når det gjelder kontaktpersonordningen for ungdommer etter fylte 18 år, og at departementet har startet arbeidet med å få på plass en slik ordning også i Norge. Flertallet støtter dette.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre mener det er uheldig at dagens lov gir ungdom en svakere rettslig beskyttelse når det gjelder ettervern enn det den tidligere barnevernloven fra 1953 gjorde. Selv om kommunene skal vurdere ettervernstiltak, er disse medlemmer kjent med at det er ulik praksis i kommunene på ettervernssiden.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at forslagsstillerne ønsker en lovfesting av rett til ettervern til fylte 23 år. Disse

medlemmer er kjent med at barnevernloven ikke er en rettighetslov og at dette er brukt som argument mot at ettervernet skal lovfestes. Disse medlemmer mener imidlertid at den beste måten å sikre at ungdommer får en tilstrekkelig oppfølging på etter 18 år, er å lovfeste en slik rett. Barnevernsbarn mangler ofte det nettverket en stabil primærfamilie kan tilby. Det er derfor avgjørende at barnevernets tilbud til ungdommen ikke plutselig opphører ved oppnådd myndighetsalder.

Disse medlemmer mener retten til ettervern må gjelde fra ungdommen blir myndig og frem til fylte 23 år. Retten må innebære konkret hjelp til større avgjørelser i livet, og veiledning fra en fast kontaktperson i barnevernet. Denne kontaktpersonen kan for eksempel være en saksbehandler, tilsynsfører, ansatt på institusjon eller en fosterforelder.

Komiteen mener det i mange tilfeller er helt avgjørende at ungdommer som har vært under barnevernets omsorg, har en voksenperson som kan følge vedkommende i flere år på vei inn i voksenlivet. Komiteen er kjent med at flere ungdommer som har vært barnevernsbarn, savner en engasjert og tilgjengelig person som de kan diskutere store og små valg med. En fast kontaktperson kan være en slik person som kan veilede ungdommen om utdanning, fritidstilbud, arbeidsliv med mer. Komiteen viser til at ordningen med en fast kontaktperson i Danmark ses på som et av de mest vellykkede tiltakene i dansk barnevern.

Komiteen viser til at det i henhold til regelverket skal utarbeides en individuell plan for oppfølging av den enkelte ungdom som får ettervern etter fylte 18 år, jf. barneloven § 4–15 fjerde ledd. En slik plan vil sikre forutsigbarhet for brukerne av ettervernstilbudet.

Komiteen vil presisere at alt ettervern selvsagt må være frivillig for den enkelte ungdommen. Dersom ungdommen ønsker det, må vedkommende ha anledning til å benytte sin rett til ettervern i enkelte perioder og å la være å bruke tilbudet i andre perioder. Komiteen er kjent med at flere ungdommer i dag takker nei til ettervern, men siden angres. Det må utarbeides et bedre system for at ungdommer får informasjon om at de har rett til ettervern, selv om de først avslår tilbudet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet støtter forslagsstillerne forslag om rett til ettervern for ungdom under omsorg frem til fylte 23 år. Disse medlemmer har ved flere anledninger bedt fylkesmennene om å se på avslag fra den kommunale barnevernstjenesten på ettervern til ungdommer som har vært plassert enten på institusjon eller i fosterhjem. Disse ungdommene har i

etterkant av en slik undersøkelse fått medhold i sin klage, så man kan mistenke at noen av de kommunale barnevernstjenestene faktisk tenker økonomi når de avslår søknader om ettervern. Dette er svært uheldig, særlig fordi disse ungdommene trenger hjelp til å stå på egne ben, og fordi de ikke har "rommet sitt" å komme tilbake til når det oppstår kriser i livet.

Disse medlemmer mener ettervern selvsagt bør tilpasses den enkeltes behov, men målet må være å gradvis kunne løsrive seg fra "hjemmet sitt", slik alle andre ungdommer har muligheten til.

Komiteens medlem fra Høyre mener det er et behov for en tett og målrettet oppfølging av barn i barnevernstiltak etter fylte 18 år. I dag gis et slikt tilbud, og det benyttes i stor grad. I denne sammenheng vises det til brev fra statsråden (8. april 2008), hvor det fremgår at av de 315 barn som har vært under barnevernet og som har fylt 18 år i andre halvdel av 2007, har hele 85 pst. fått videreført tiltak etter eget ønske.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre mener at å rettighetsfastsette ettervernet er en komplisert og sammensatt sak som bør utredes. Bestemmelser om rettigheter til ettervern må samordnes med bestemmelser i sosialtjenesteloven. Det må også fremgå klart hva som skal ligge i den rettighet som innføres, hvem som plikter å oppfylle dette ettervern og hva som skal skje i de tilfeller hvor plikten til å følge opp barnevernsbarn kommer i konflikt med barnevernsbarnas egne ønsker og dermed myndige menneskers rett til å bestemme over eget liv.

Komiteens medlem fra Høyre viser til at det er viktig med en tidlig forberedelse på det liv som venter en når man ikke lenger er i barnevernets omsorg. Å arbeide målbevisst med tiltak i skole og utdanningsvesen, jobbtrening og relasjonsbygging til andre mennesker i samfunnet gjennom aktiv deltakelse i fritidsaktiviteter og lokalmiljø, er av avgjørende betydning for disse barnas muligheter til å mestre et selvstendig liv. Dette medlem viser til at Høyre i sitt alternative budsjett foreslo å sette av midler til bruk for de institusjoner, ungdomshjem, familiehjem og andre som har omsorgen for ungdom, når det inngås samarbeidsavtaler med lokale bedrifter som kan ta inn disse ungdommene og derigjennom bidra til arbeidstrening, faglig utvikling og utvikling av et sosialt nettverk. Dette medlem mener også at det bør være en oppfølging av ungdom som ikke har avsluttet sin utdanning, når de trer ut av barnevernstjenestens omsorg. Støttekontaktordning med fokus på skolegang bør kunne opprettes, gjerne

som en del av den frivillige virksomhet som drives i regi av en rekke frivillige organisasjoner eller frivillighetssentralene i kommunene.

Dette medlem viser til at Høyre i sitt alternative budsjett for 2008 fremmet forslag om at det ble opprettet en tilskuddsordning til dekning av medlemskontingent i fritidsaktiviteter for barn med særlige utfordrende hjemmeforhold eller som bor i familier med særlig dårlig økonomi. En slik ordning vil kunne utvides til også å omfatte barnevernsbarn som har behov for litt ekstra støtte for å kunne delta i ønskede aktiviteter.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget med sak om ettervern for barnevernsbarn hvor det redegjøres for samordning mellom barnevernlov og sosialtjenestelov, hva en slik rettighet vil kunne omfatte, hvilket virksomhetsområde i kommunen som skal forvalte denne rettighet, iverksette nødvendige tiltak og følge opp at tiltakene er i samsvar med denne rettighet."

"Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget med sak om konkrete tiltak for å styrke barnevernsbarnas mulighet til å mestre utdannings-situasjonen, få nødvendig arbeidstrening og utvikle sosiale nettverk utover det nettverk som knyttes til fosterfamilie, familiehjem og institusjon."

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti og Venstre viser til Dokument nr. 8:14 (2007-2008) om å bedre rammevilkårene for fosterforeldre, øke rettssikkerheten for fosterbarn og lovfeste rett til ettervern for unge med tiltak etter barnevernloven. Disse medlemmer viser videre til sine øvrige merknader i innstillingen.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen legge fram forslag som sikrer alle fosterforeldre som helt eller delvis er ute av ordinært arbeid, rett til sykepenger og tjenestepensjon."

"Stortinget ber Regjeringen gjennomgå lønnsbetingelsene for tilsynsførere, med sikte på å utjevne forskjellene mellom kommunene og gjøre det lettere å rekruttere tilsynsførere."

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti og Venstre fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen overføre ansvaret for tilsyn med fosterhjem til fylkesmannen."

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen legge fram forslag som sikrer alle fosterforeldre god faglig veiledning og et tilstrekkelig tilbud om avlastning."

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen legge fram forslag som gir unge med tiltak etter barnevernloven rett til ettervern fram til fylte 23 år."

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre:

Forslag 1

Stortinget ber Regjeringen fremme sak for Stortinget om at all ledig kapasitet når det gjelder fosterhjem- og familiehjemstilbud skal utnyttes, uavhengig av om disse tilbudene er i offentlig eller privat regi.

Forslag 2

Stortinget ber Regjeringen legge fram forslag som sikrer alle fosterforeldre god faglig veiledning og et tilstrekkelig tilbud om avlastning.

Forslag fra Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre:

Forslag 3

Stortinget ber Regjeringen legge fram forslag som gir unge med tiltak etter barnevernloven rett til ettervern fram til fylte 23 år.

Forslag fra Fremskrittspartiet og Høyre:

Forslag 4

Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget med sak om ettervern for barnevernsbarn hvor det redegjøres for samordning mellom barne-

vernlov og sosialtjenestelov, hva en slik rettighet vil kunne omfatte, hvilket virksomhetsområde i kommunen som skal forvalte denne rettighet, iverksette nødvendige tiltak og følge opp at tiltakene er i samsvar med denne rettighet.

Forslag 5

Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget med sak om konkrete tiltak for å styrke barnevernsbarnas mulighet til å mestre utdannings-situasjonen, få nødvendig arbeidstrening og utvikle sosiale nettverk utover det nettverk som knyttes til fosterfamilie, familiehjem og institusjon.

Forslag fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre:

Forslag 6

Stortinget ber Regjeringen legge fram forslag som sikrer alle fosterforeldre som helt eller delvis er ute av ordinært arbeid, rett til sykepenger og tjenestepensjon.

Forslag 7

Stortinget ber Regjeringen gjennomgå lønnsbetingelsene for tilsynsførere, med sikte på å utjevne forskjellene mellom kommunene og gjøre det lettere å rekruttere tilsynsførere.

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 8

Stortinget ber Regjeringen legge frem forslag om å opprette et fritt og uavhengig barnevernstilsyn.

Forslag fra Kristelig Folkeparti og Venstre:

Forslag 9

Stortinget ber Regjeringen overføre ansvaret for tilsyn med fosterhjem til fylkesmannen.

Forslag fra Høyre:

Forslag 10

Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget med sak om sosiale rettigheter knyttet til kommunale fosterhjem, hvor det redegjøres for alle sider av en avtalefestet rett til offentlig tjenestepensjon og sykepengeordning for den forelder som av hensyn til fosterbarnet er pålagt, helt eller delvis, å være ute av annet arbeid mens barnet bor i fosterhjemmet.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen viser til sine merknader og til representantforslaget og råår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Dokument nr. 8:14 (2007-2008) – representantforslag fra stortingsrepresentantene May-Helen Mol-

vær Grimstad, Ola T. Lånke, Dagrun Eriksen og Åse Gunhild Woie Duesund om å bedre rammevilkårene for fosterforeldre, øke rettssikkerheten for fosterbarn og lovfeste rett til ettervern for unge med tiltak etter barnevernloven – vedlegges protokollen.

Oslo, i familie- og kulturkomiteen, den 22. april 2008

May-Helen Molvær Grimstad

leder

Trine Skei Grande

ordfører

Vedlegg 1**Brev fra Barne- og likestillingsdepartementet v/statsråden til familie- og kulturkomiteen, datert 12. desember 2007****Vedrørende dokument nr 8:14 (2006-2007)**

Jeg viser til brev av 2. november 2007 fra familie- og kulturkomiteen med oversendelse av dokument 8:14 (2007-2008) om å bedre rammevilkårene for fosterforeldre, øke rettssikkerheten for fosterbarn og lovfeste rett til ettervern for unge med tiltak etter barnevernloven.

Storingsrepresentantene May-Helen Molvær Grimstad, Ola T. Lånke, Dagrud Eriksen og Åse Gunhild Woie Duesund har i dokument 8:14 (2007-2008) fremmet følgende representantforslag:

I

"Stortinget ber Regjeringen legge fram forslag som sikrer alle fosterforeldre som er ute av ordinært arbeid, rett til sykepenger og tjenestepensjon."

Jeg har følgende kommentarer:

Generelt om rammevilkår for fosterforeldre

Fosterhjem er som kjent det viktigste og mest brukte plasseringsalternativet når barneverntjenesten overtar omsorgen for barn.

Fosterhjemsomsorgen i Norge har tradisjonelt vært basert på idealisme og et ønske om å hjelpe barn som har en vanskelig livssituasjon. Denne motivasjonen hos fosterforeldrene er det viktig å holde på. Når barn som av ulike årsaker ikke kan bo hos sine biologiske foreldre plasseres i fosterhjem, er formålet å gi barnet et erstatningshjem i denne perioden. Barnet skal i størst mulig grad inngå i fosterfamilien som et vanlig familiemedlem og delta i de samme aktiviteter som familiemedlemmene for øvrig, for eksempel når det gjelder ferier. Det vil sjelden bli stilt som vilkår at en av fosterforeldrene skal være *permanent* ute av arbeidslivet i disse ordinære, kommunale fosterhjemmene, som utgjør hovedtyngden av fosterhjemmene her i landet.

Arbeidet med å gjennomgå fosterhjemsområdet

Barne- og likestillingsdepartementet arbeider for tiden med en gjennomgang av hele fosterhjemsområdet.

Som nevnt utgjør de ordinære, kommunale fosterhjemmene langt de fleste hjemmene. I tillegg har vi en del helt spesielle hjem med særlig kompetanse på barn og unge i akutt situasjoner samt på barn og unge med spesielle behov. Disse hjemmene, som fylkeskommunen hadde ansvaret for og som staten

overtok i 2004, fungerer ofte som en erstatning for institusjonsplasser. Hjemmene besitter spesiell erfaring og kompetanse, og det er et krav at minst én av foreldrene er hjemme med barnet på heltid.

For å vise at det er forskjeller mellom de ordinære, kommunale fosterhjemmene og de høyspesialiserte statlige hjemmene, har departementet valgt å inndele hjemmene i tre kategorier; *kommunale* fosterhjem og *statlige* beredskapshjem og familiehjem.

Mens fosterforeldrene i kommunale fosterhjem skal inngå avtale med den aktuelle kommunen (fosterhjemsavtalen), skal foreldrene i beredskapshjem og familiehjem inngå kontrakt med staten v/Bufetat.

Barne- og likestillingsdepartementet arbeider for at *alle* fosterhjem, enten de er kommunale eller statlige, skal få gode rammevilkår. Departementet kan imidlertid ikke *alene* gi økte rettigheter til de kommunale hjemmene. Dette må skje i samarbeid og forståelse med blant andre Kommunenes Sentralforbund. Det vi skal gjøre er å gjennomgå og revidere fosterhjemsavtaleskjemaet og vurdere om fosterforeldrenes sosiale rettigheter nå bør nedfelles i fosterhjemsavtalen framfor i departementets "Retningslinjer for fosterhjem". Der har vi gitt utførlige opplysninger om fosterforeldrenes rettigheter, som omfatter blant annet rett til sykepenger, omsorgspermisjon, hjelpestønad og dagpenger under arbeidsledighet. I tillegg tar vi sikte på videre utbygging av den såkalte Veiledningstjenesten for de kommunale fosterhjemmene, se nærmere om dette tilbudet under forslag II.

Når det gjelder de statlige beredskapshjemmene og familiehjemmene har departementet nedsatt en arbeidsgruppe som skal utferdige standardkontrakter for beredskapshjem og familiehjem, der både NTL, FO og Fagforbundet er representert. Foreldrene vil etter de nye kontraktene få langt bedre sosiale rettigheter, herunder blant annet rett til sykepenger, pensjon og økt vern mot oppsigelse.

Kontraktene ventes ferdigstilt i nærmeste framtid, slik at de kan tas i bruk i løpet av 2008.

Når arbeidet med de statlige standardkontraktene er avsluttet vil Barne- og likestillingsdepartementet ta kontakt med Kommunenes Sentralforbund for å drøfte hva som eventuelt bør gjøres for å styrke rammevilkårene for de kommunale fosterhjemmene.

II

"Stortinget ber Regjeringen legge fram forslag som sikrer alle fosterforeldre god faglig veiledning og et tilstrekkelig tilbud om avlastning."

Jeg har følgende kommentarer:

Dagens regelverk

Statlig regional myndighet har ansvaret for at fosterforeldre får nødvendig opplæring og generell veiledning. I tillegg skal barneverntjenesten i kommunen gi fosterforeldrene nødvendige råd og veiledning i forbindelse med plassering av det enkelte barn så lenge plasseringen varer. Veiledning av fosterforeldre er en vesentlig forutsetning for vellykkede fosterhjemsopphold.

Veiledning og tilbud om avlastning

Statlig regional barnevernmyndighet avholder kurs for alle fosterforeldre. FRIDE er et opplærings- og rekrutteringsprogram for å hjelpe interesserte familier til å sette seg inn i noen av de utfordringene de vil stå overfor i fosterhjemsarbeidet.

Ofte vil fosterforeldre ha behov for veiledning etter at barnet er plassert. Det kan være vanskelig å være forberedt på de utfordringer en kan møte som fosterforeldre og nye problemstillinger kan oppstå etter hvert som barnet blir eldre. Fosterhjemstjenestene i Bufetat tilbyr kurs for fosterforeldre. Dette kan for eksempel være kurs der temaet er relasjonsskader hos barn eller spesielle kurs for slektsfosterforeldre.

Fosterforeldre og barneverntjenesten inngår en avtale ved plassering i fosterhjemmet, den såkalte fosterhjemsavtalen. Avtalen er utarbeidet av departementet. I denne avtalen skal fosterforeldres behov for opplæring og veiledning avtales. I tillegg skal det her også avtales hvor mye avlastning fosterforeldrene har behov for.

Regjeringen er opptatt av at fosterforeldre skal få god faglig veiledning og et tilstrekkelig tilbud om avlastning. Dette er helt avgjørende dersom vi skal klare å rekruttere og beholde fosterhjem. Det er også nødvendig i arbeidet for å forebygge brudd i fosterhjemmet.

Fosterbarn er en sårbar gruppe som har behov for stabilitet, trygghet og kontinuitet. Gode forebyggende veiledningstilbud som kan bidra til å hindre utilsiktede flyttinger av fosterbarn, er derfor helt nødvendig, også utenom ordinære åpningstider.

I vårt tildelingsbrev til Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) for 2007 ba vi direktoratet vurdere modeller som ivaretar behovet for mer generell oppfølging og veiledning av fosterforeldre. I tillegg ba vi Bufdir sørge for at alle fosterforeldre har et nødnummer som de kan bruke utenom åpningstidene til barneverntjenestene. I begynnelsen av desember 2007 mottok vi et forslag til hvordan dette kan sikres som nå er til vurdering i departementet.

Vi vil gi føringer til Bufdir for 2008 for videre oppfølging. Målet er at alle fosterforeldre uansett bosted skal ha et godt veiledningstilbud.

Fosterforeldre skal også ha visshet om at de skal få avlastning. Omfanget av denne avlastningen må imidlertid sees i sammenheng med barnets behov. For mange fosterhjemsbarn er nettopp stabilitet og kontinuitet i plasseringen det viktigste. Hvor mye avlastning fosterforeldre kan tilbys, er under vurdering i forbindelse med utarbeiding av de nye standardkontraktene nevnt ovenfor under forslag I.

Under forslag I uttalte jeg også at avtaleskjemaet som kommunen skal bruke når den inngår avtale med fosterforeldrene om den enkelte plassering (fosterhjemsavtalen) skal revideres. Departementet vil i dette arbeidet ha et bevisst fokus på fosterforeldrenes rammebetingelser, herunder både muligheten for å få nødvendig støtte og veiledning i utførelsen av oppdraget og tilstrekkelig avlastning.

III

"Stortinget ber Regjeringen overføre ansvaret for tilsyn med fosterhjem til fylkesmannen."

Jeg har følgende kommentarer:

Det skal føres tilsyn med hvert enkelt barn i fosterhjem fra plasseringstidspunktet frem til barnet fyller 18 år. Formålet med tilsynet er å føre kontroll med at barnet får tilfredsstillende omsorg i fosterhjemmet og at de forutsetninger som ble lagt til grunn for plasseringer blir fulgt opp.

Tilsyn er således en kontroll med fosterhjemmet som kommer i tillegg til den kontroll med fosterhjemmet som barneverntjenesten selv skal utføre. Tilsynet skal utføres av en tilsynsfører som skal ha en uavhengig rolle i forhold til barneverntjenesten og fosterforeldrene. Det at kontroll med fosterhjemmet skal utføres av en uavhengig tredjeperson i tillegg til barneverntjenesten skal bidra til å sikre barnets rettssikkerhet og trygghet. Dermed blir spørsmålet om hvorvidt barnet får tilfredsstillende omsorg vurdert av to instanser med forskjellig ståsted i forhold til fosterhjems plasseringen.

Det er blitt hevdet at tilsynsførerordningen, slik den er i dag, er for lite uavhengig av den kommunale barneverntjenesten. Jeg mener vi unngår dette ved å gi tilsynsførere god opplæring og veiledning i hva rollen som tilsynsfører innebærer.

Tilsynsansvaret

Det er alvorlig at en så stor andel fosterbarn ikke har fått oppnevnt tilsynsfører. Samtidig kan det forklares hvorfor ikke alle barn har tilsynsfører. Ungdom over 18 år er myndige og det er derfor frivillig for dem om det skal oppnevnes tilsynsfører eller ikke. I tillegg er enkelte plasseringer i beredskaps hjem så kortvarig at det verken er hensiktsmessig eller praktisk mulig med tilsynsfører. Det vil dessuten til enhver tid være slik at enkelte tilsynsførere

avvikler sitt arbeid, mens andre er i en fase hvor de er i ferd med å etablere kontakt med barnet.

Selv om barnet har oppnevnt tilsynsfører, så oppfylles ikke alltid lovkravet om at barnet skal ha besøk av tilsynsfører minimum fire ganger i året (i særlige tilfeller to ganger i året).

Vi har gjort flere grep for å bedre situasjonen.

- Tilsynsførere har vært tema på flere regionale konferanser for kommunene.
- Det er utviklet en egen veileder: *Tilsynsførere i kommunalt barnevern - en veileder*, (Q-1104). Veilederen går i dybden i rekruttering og oppfølging av tilsynsførere for barn plassert i fosterhjem. Den bidrar også til avklaring av tilsynsførerrollen
- Tilsynsførere er ofte tema når fylkesmannen fører forvaltningstilsyn med kommunene.
- Tilsynsførerordningen var gjenstand for revisjon ved det landsomfattende tilsynet i 2004 og 2005.
- For å bevisstgjøre kommunene på viktigheten av å oppnevne tilsynsfører, rapporterer kommunene halvårlig til fylkesmennene om antallet barn i fosterhjem med tilsynsfører. Fra 2007 rapporterer kommunene dessuten på hvorvidt lovkravet om antallet tilsynsførerbesøk i det enkelte fosterhjem er oppfylt.
- Statlig regional barnevernmyndighet (Bufetat) holder jevnlig opplæringskurs både for nye og erfarne tilsynsførere. Bufetat har utviklet et nytt kurstilbud som nå tilbys kommunene.

Forslagsstillerne ønsker at ansvaret for tilsynsførere overføres til fylkesmennene. Jeg tror ikke barnets rettsikkerhet blir bedre ivaretatt dersom ansvaret for tilsynsførere overføres. I dag er rettssikkerheten til disse barna godt ivaretatt gjennom at fylkesmannen fører tilsyn med kommunen.

Utfordringen er å finne flere måter å rekruttere tilsynsførere på. En tilsynsfører må være en person som barnet har tillitt til, og som vil være naturlig for barnet å henvende seg til dersom noe oppleves som vanskelig. Kanskje tilsynsfører kan være en tidligere lærer, en god nabo, moren eller faren til en god venn eller liknende? Barneverntjenesten har god kunnskap om barnet og dets nettverk. Samme oversikt er det ikke praktisk mulig for fylkesmannen å skaffe seg. Det er ca 6000 fosterhjem i Norge. Dette er et for stort antall til at tilsynsførerordningen kan overføres til 18 fylkesmenn, idet dette vil kreve et omfattende administrasjonsapparat. Dersom fylkesmannen overtar ansvaret for tilsynsførere har vi dessuten ingen instans som kan kontrollere om fylkesmannen ivaretar sitt ansvar på en god måte. Det vil ikke være naturlig at departementet fører kontroll med fylkesmannen på et slikt område.

Barne- og likestillingsdepartementet har ingen planer om å overføre ansvaret for tilsyn med fosterhjem til fylkesmannen. Vi vil imidlertid også fremover bruke ulike kanaler for å få kommunene til å prioritere arbeidet med å rekruttere tilsynsførere og sørge for at antall lovpålagte tilsynsbesøk blir gjennomført.

IV

"Stortinget ber Regjeringen gjennomgå lønnsbetingelsene for tilsynsførere, med sikte på å utjevne forskjellene mellom kommunene og gjøre det lettere å rekruttere tilsynsførere."

Jeg har følgende kommentarer:

Jeg er klar over at det er forskjeller mellom kommunene når det gjelder godtgjøring av tilsynsførere. Tidligere hadde Kommunenes sentralforbund (KS) på lik linje som for arbeidsgodtgjøring og utgiftsdekning i fosterhjem og besøkshjem, veiledende satser for lønnsbetingelser for tilsynsførere. Det siste rundskrevet fra KS som omtaler dette, er fra 1996.

Barne- og likestillingsdepartementet har inngått en samarbeidsavtale med KS på barnevernområdet. Som et ledd i denne avtalen holdes det jevnlig møter for å diskutere aktuelle problemstillinger. Vi har bedt KS kartlegge forskjellene på landsbasis når det gjelder godtgjøring av tilsynsførere og vurdere behovet for å innføre veiledende satser. KS har konkludert med at det ikke er nødvendig med nasjonale satser, men vil publisere veiledende satser fra ulike kommuner på sin hjemmeside. Dette har departementet tatt til etterretning.

V

"Stortinget ber Regjeringen legge fram forslag som gir unge med tiltak etter barnevernloven rett til tiltak fram til fylte 23 år."

Jeg har følgende kommentarer:

Om bakgrunnen for dagens regelverk

Da aldersgrensen for å opprettholde frivillige tiltak etter barnevernloven ble hevet fra 20 til 23 år i 1998 ble det reist spørsmål om ikke ungdom som har vært under barnevernets omsorg burde få en lovfestet rett, og kommunen en tilsvarende plikt, til å opprettholde barneverntiltak etter fylte 18 år når ungdommen selv ønsker det.

Spørsmålet om å innføre en rett til tjenester og tiltak for barn som omfattes av barnevernloven ble diskutert allerede i forbindelse med vedtakelsen av dagens barnevernlov i 1992, jfr. Ot.prp. nr. 44 (1991-92). Stortinget støttet departementets syn om at flere grunner taler mot en slik løsning. En av grunnene er

at det er vanskelig å definere hvilken situasjon som skal utløse rettigheten. Det er dessuten uklart hva et slikt rettskrav skulle bestå i. Videre er det unaturlig å definere noe som en rettighet dersom det ikke er klart at rettighetshaveren (barnet) oppfatter rettigheten som et gode, eksempelvis rett til tvangsplassering på institusjon. Endelig ble det påpekt at en rettighetsbestemmelse i barnevernloven også ville kunne få den uheldige vridningseffekt at det vil være de mest ressurssterke som lettest ville kunne gjøre sin rettighet gjeldende. Stortinget besluttet etter dette at barnevernloven ikke skulle være en rettighetslov.

Når heller ikke barn under 18 år, som jo er barneverntjenestens hovedansvarsområde, har en lovfestet *rett* til tiltak etter barnevernloven, vil det etter Barne- og likestillingsdepartementets oppfatning ikke bli riktig å gi kommunene større forpliktelser overfor ungdom som er myndige.

Sist gang det ble drøftet å lovfeste barns rett til barneverntjenester var i St.meld. nr. 40 (2002-2003) om Barne- og ungdomsvernet. Også da ble det konkludert med at tungtveiende argumenter taler mot en lovfesting, noe stortingsflertallet sluttet seg til under stortingsbehandlingen.

Statistikken viser at antallet unge over 18 år som mottar hjelpetiltak etter barnevernloven øker. I 2006 gjaldt dette 4286 unge, noe som er nær det dobbelte av antallet i 2003. Ungdommene kan klage til fylkes-

mannen hvis de ikke får nødvendig hjelp. Kommunene har *plikt* til å gjøre oppmerksom på klageretten dersom det gis avslag på søknad om tiltak.

Forslag om å innta presiseringer om ettervern i barnevernloven

Barne- og likestillingsdepartementet har etter dette mottatt et forslag fra Barneombudet og fra Advokatforeningen om å gjøre *presiseringer* i barnevernloven for å styrke ettervernet. Blant annet foreslås det at barneverntjenesten alltid må begrunne at et igangsatt tiltak ikke skal fortsette etter at ungdommen har fylt 18 år, eller hvorfor det gis avslag på søknad om ettervern.

Jeg ser på dette som et konstruktivt forslag, som understreker at barneverntjenesten har et særlig ansvar for denne gruppen. Ved å innføre en begrunnelsesplikt, må det også begrunnes hvorfor ungdommen *ikke* lenger trenger hjelp. Derved kan det sikres at barneverntjenesten alltid tar en god barnevernsfaglig beslutning, med barnets beste i fokus. I tillegg vil en slik begrunnelse gi fylkesmannen et bedre avgjørelsesgrunnlag under en eventuell klagebehandling.

Departementet vil derfor se på hvilke presiseringer som kan gjøres i barnevernloven for å understreke at barneverntjenesten har et ansvar også for ungdom mellom 18 og 23 år.

Vedlegg 2**Brev fra Barne- og likestillingsdepartementet til familie- og kulturkomiteen,
datert 22. februar 2008****Dokument nr 8:14 (2007-2008)**

Jeg viser til brev fra Familie- og kulturkomiteen datert 22. januar 2008. I forbindelse med komiteens behandling av Representantforslag nr. 14 (2007-2008), Dok.nr. 8:14 (2007-2008) Representantforslag fra stortingsrepresentantene May-Helen Molvær Grimstad, Ola T. Lånke, Dagrun Eriksen og Åse Gunhild Woie Duesund om å bedre rammevilkårene for fosterforeldre, øke rettssikkerheten for fosterbarn og lovfeste rett til ettervern for unge med tiltak etter barnevernloven ber komiteen om opplysninger fra Barne- og likestillingsdepartementet om bl.a antall barn og unge som venter på å få tildelt fosterhjem, ventetid og behov for fosterforeldre.

Jeg kan opplyse om følgende:

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) har gjennomført en kartlegging av status pr. 31.01.08 for barn og unge som er aktuelle for plassering i fosterhjem. Kartleggingen er utført ved at Barne-, ungdoms- og familieetatens (Bufetat) fosterhjemstjenester og fosterhjemstjenestene i Oslo kommune og Trondheim kommune har gitt opplysninger om de barn og unge som fosterhjemstjenestene på det tidspunktet hadde henvendelser eller søknad om fosterhjem for.

Fylkesvise oversikter har Bufdir ikke datagrunnlag for å gi, da registreringen er foretatt med utgangspunktet i den enkelte fosterhjemstjeneste sitt geografiske område. Dette området er i mange tilfeller det samme som fagteamområdet, men noen fosterhjemstjenester dekker flere fagteamområder. Noen fosterhjemstjenester dekker ett fylke, eller det aller meste av et fylke.

Overskriftene under viser til spørsmålene i brevet fra Familie- og kulturkomiteen.

Hvor mange barn og unge venter på å få tildelt fosterhjem?

Oppstillingen under gjelder de barn og unge som var plasseringsklare med vedtak, men der fosterhjemmet ikke var funnet. Til sammen dreier dette seg om 116 barn og unge pr 31/1- 2008.

Geografisk område / fosterhjemstjeneste	Antall barn og unge som venter
Fosterhjemstjenesten Oppland	0
Fosterhjemstjenesten Hedmark	6
Fosterhjemstjenesten Østfold	5
Fosterhjemstjenesten Akershus	13
Sum Region øst	24
Kongsberg fosterhjemstjeneste	2
Drammen fosterhjemstjeneste	6
Tønsberg fosterhjemstjeneste	4
Skien fosterhjemstjeneste	1
Arendal fosterhjemstjeneste	2
Kristiansand fosterhjemstjeneste	6
Sum Region sør	21
Fosterhjemstjenesten Stavanger	15
Fosterhjemstjenesten Fonna	5
Fosterhjemstjenesten Bergen	6
Fosterheimstene Sogn og Fjordane	0
Sum Region vest	26
Fosterheimstene Ålesund	9
Fosterheimstene Molde	1
Fosterhjemstjenesten Sør-Trøndelag	2
Fosterhjemstjenesten Nord-Trøndelag	3
Sum Region Midt-Norge	15
Fosterhjemstjenesten Bodø	3
Fosterhjemstjenesten Sortland	6
Fosterhjemstjenesten Tromsø	6
Fosterhjemstjenesten Hammerfest	3
Sum Region nord	18
Fosterhjemstjenesten Oslo	6
Fosterhjemstjenesten Trondheim	6
Oslo og Trondheim	12
Sum hele landet	116

Tall fra samme periode i 2007 viser at kun 12 prosent av de barna som venter bor sammen med minst en av foreldrene i ventetiden. Alle de andre (88 pst) er allerede brakt i en annen omsorgssituasjon mens de venter.

Hvor mange barn er meldt inn som aktuelle til fosterhjem uten at det ennå er besluttet statlig omsorgsovertagelse?

I brevet fra komiteen benyttes begrepet "statlig" omsorgsovertakelse. Vi forutsetter at det her menes søknader om plassering i fosterhjem uavhengig om det er snakk om en omsorgsovertakelse eller en plassering som hjelpetiltak.

Oppstillingen under gjelder alle barn og unge som fosterhjemstjenestene hadde henvendelser eller søknader om fosterhjem til på registreringsdagen. Til sammen dreier dette seg om 579 barn og unge (inkludert de 116 i oppstillingen over).

I starten på en sak er det ikke alltid klart om plasseringen vil være med grunnlag i et vedtak om hjelpetiltak eller et vedtak i fylkesnemnda. Det er heller ikke så uvanlig at noen saker blir trukket, eller at prosessen stopper opp i påvente av utredninger eller rettsavgjørelser. Hvis det med "besluttet statlig omsorgsovertagelse" menes vedtak i fylkesnemnda, kan det være vanskelig å gi et eksakt svar på antall barn og unge som skal fosterhjemsplaseres, da vedtaket kan bli fattet på et senere tidspunkt. Status i sakene fordeler seg slik:

Status i saken	Antall
Mottatt søknad (type varsel), men vedtak ikke fattet / saken ikke oversendt fylkesnemnda	163
Mottatt søknad, saken oversendt fylkesnemnda, vedtak ikke fattet / kjent	149
Plasseringsklar, vedtak fattet og fosterhjem funnet – men i forberedelsesfase før plassering	87
Fosterhjem vedtatt, men iverksettelse utsatt	18
Plasseringsklar med vedtak, men fosterhjem ikke funnet	116
Annet	46
Totalt	579

Basert på begrunnelsen over, er det i den detaljerte oppstillingen under medregnet alle barn og unge som kan bli aktuelle for fosterhjem, eller det er besluttet skal i fosterhjem, fordelt pr. fosterhjemstjeneste.

Geografisk område / fosterhjemstjeneste	Antall barn og unge som er aktuelle for fosterhjem, eller venter på fosterhjem
Fosterhjemstjenesten Oppland	14
Fosterhjemstjenesten Hedmark	36
Fosterhjemstjenesten Østfold	36
Fosterhjemstjenesten Akershus	34
Sum Region øst	120
Kongsberg fosterhjemstjeneste	20
Drammen fosterhjemstjeneste	37
Tønsberg fosterhjemstjeneste	17
Skien fosterhjemstjeneste	8
Arendal fosterhjemstjeneste	12
Kristiansand fosterhjemstjeneste	15
Sum Region sør	109
Fosterhjemstjenesten Stavanger	50
Fosterhjemstjenesten Fonna	34
Fosterhjemstjenesten Bergen	49
Fosterheimstenesta Sogn og Fjordane	4
Sum Region vest	137
Fosterheimstenesta Ålesund	30
Fosterheimstenesta Molde	26
Fosterhjemstjenesten Sør-Trøndelag	16
Fosterhjemstjenesten Nord-Trøndelag	4
Sum Region Midt-Norge	76
Fosterhjemstjenesten Bodø	14

Fosterhjemstjenesten Sortland	31
Fosterhjemstjenesten Tromsø	21
Fosterhjemstjenesten Hammerfest	11
Sum Region nord	77
Fosterhjemstjenesten Oslo	30
Fosterhjemstjenesten Trondheim	30
Oslo og Trondheim	60
Sum hele landet	579

Hvor lang ventetid er det i de ulike regionene for å få fosterhjems plass?

For å sikre ivaretagelse av individuelle hensyn og gjøre et grundig plasseringsarbeid, er det ønskelig at fosterhjemstjenestene blir kjent med behovet for et fosterhjem tidligst mulig i prosessen. I denne fasen av plasseringsarbeidet, er det den kommunale barne-

verntjenesten som i hovedsak styrer tempoet i framdriften i saken. Oppstillingen under gjelder derfor ventetiden for de 116 barn og unge som var plasseringsklar med vedtak, men der fosterhjem ikke var funnet.

Region / kommune	Ventetid 0 dager til 6 uker	Ventetid 6 uker til 3 måneder	Ventetid 4–6 måneder	Ventetid 7–9 måneder	Ventetid 10–12 måneder	Ventetid over 1 år
Region øst	2	7	6	3	4	2
Region sør	6	11	1	2	1	0
Region vest	3	8	8	2	0	5
Region Midt	4	4	2	1	3	1
Region nord	9	2	5	2	0	0
Oslo kommune	1	1	1	3	0	0
Trondheim kom.	0	4	2	0	0	0
Sum	25	37	25	13	8	8
Prosent	22 %	31 %	22 %	11 %	7 %	7 %

Som det går fram av tabellen over har 62 barn, eller 53 prosent av antall barn og unge som venter på plassering med vedtak hatt en ventetid på mindre enn tre måneder. 75 prosent av antall barn har hatt en ventetid på under et halvt år.

Tilsvarende tall for 2006 og 2007 viser at flere barn ventet kortere tid disse årene. Per 31.1.2007 var det bare 4 prosent som hadde ventet mer enn 6 uker.

Anslag over hvor mange fosterforeldre som mangler for å dekke behovet

Det er ikke mulig å gi ett tall som anslag over hvor mange fosterforeldre som mangler – til det er saksområdet for mangfoldig. Det er et mål å øke antall fosterhjems plasseringer i familie og nært nettverk. Tall fra SSB viser at andelen barn som bor i fosterhjem i egen familie var 20,4 prosent per 31.12.2006. I disse sakene er det ikke snakk om å rekruttere på forhånd, men å starte arbeidet med å finne den rette familien når det er klart at barnet trenger fosterhjem. Også ved plassering av andre barn og unge er det ofte snakk om "skreddersøm".

For å ivareta det enkelte barns spesielle behov og kulturelle bakgrunn, er det større sjanse for å lykkes når det er mange fosterforeldre å velge blant. Derfor ønsker fosterhjemstjenestene å ha et størst mulig antall familier klargjort for fosterhjems plassering (i "fosterhjemsbanken"). Ulike forhold - som for eksempel ønske om geografisk nærhet (eller avstand) til foreldrehjemmet, kan likevel føre til at den rette familien ikke er å finne i en innholdsrik fosterhjemsbank. Kartlegging Bufdir gjorde i 2007, viste at det 31.01.07 var 122 barn og unge som var plasseringsklare med vedtak, men der fosterhjemmet ikke var funnet – dette til tross for at det i det samme tidsrommet (data fra 28.02.07) var 528 familier klargjort i fosterhjemsbankene for å ta imot plassering.

Hvor mange fosterforeldre som mangler, varierer i fosterhjemstjenestene. Dette gjelder både i antall og til hvilke grupper av barn og unge. Lokale forhold virker også inn på hvor lett eller vanskelig rekrutteringsarbeidet er. Datainnsamlingen som ligger til grunn for de oppdaterte tallene pr. 31.01.08, ble avsluttet 12.02.08. Før regionene har hatt anled-

ning til å analysere situasjonen med utgangspunkt i den siste kartleggingen, har ikke Barne- og likestillingsdepartementet grunnlag for å anslå hvor mange

fosterforeldre som mangler for å dekke dagens behov.

Vedlegg 3

Brev fra Barne- og likestillingsdepartementet v/statsråden til familie- og kulturkomiteen, datert 25. februar 2008

Dokument nr 8: 14 (2007-2008)

Jeg viser til mitt brev sendt Familie- og kulturkomiteen på Stortinget datert 22. februar 2008. Ved en inkurie har det falt ut en tabell på side fem i dette brevet. Herved oversendes tabellen for ventetid på fosterhjem på landsbasis for 2006 og 2007.

Ventetid for barn og unge som skal plasseres i fosterhjem (N=121 i 2006 og N=122 i 2007)

Ventetid	31.01.2006 - andel i %	31.01.2007 - andel i %
0 dager til 6 uker	58	96
6 uker til 3 måneder	30	3
4 - 6 måneder	1	0
7 - 9 måneder	0	0
10 – 12 måneder	0	0
Over 1 år	11	1

Kilde: Bufdirs kartleggingsundersøkelse

Vedlegg 4**Brev fra Barne- og likestillingsdepartementet v/statsråden til familie- og kulturkomiteen,
datert 8. april 2008****Dokument nr. 8:14 (2007-2008)**

Jeg viser til Familie- og kulturkomiteens brev 1. april 2007 hvor Barne- og likestillingsdepartementet bes om svar på følgende spørsmål i forbindelse med behandlingen av Dokument nr. 8:14 (2007-2008) om å bedre rammevilkårene for fosterforeldre, øke rettsikkerheten for fosterbarn og lovfeste rett til ettervern for unge med tiltak etter barnevernloven.

Hva vil provenyvirkingen være av å gi alle fosterhjem som er ute av ordinært arbeid, både statlige og kommunale, rett til sykepenger og tjenestepensjon?

Kommunale fosterhjem

I kommunale fosterhjem er en av fosterforeldrene ofte ute av arbeidslivet for en periode, ofte ett år ved en ny plassering. Det vil sjelden bli stilt som vilkår at en av fosterforeldrene skal være *permanent* ute av arbeidslivet i disse ordinære, kommunale fosterhjemmene, som utgjør hovedtyngden av fosterhjemmene her i landet. BLD har ikke kunnskap om hvor mange fosterforeldre som til enhver tid er ute av

ordinært arbeid, og kan derfor ikke anslå merutgifter av å gi disse rett til sykepenger og tjenestepensjon.

Stadige beredskapshjem og familiehjem

Regjeringen har ikke konkludert i pensjonsspørsmålet. Ulike løsninger for pensjonsordninger vurderes, og utgifter vil avhenge av hvilken ordning som innføres.

Ved dagens ordning der hele familien er oppdragstakere, er det vanlig at andre familiemedlemmer ivaretar oppgavene når hovedomsorgspersonen er syk. Jf. folketrygdloven § 8-38 ytes det sykepenger med 100 prosent av sykepengegrunnlaget til en frilanser fra og med den 17. dagen etter sykdommen oppstod. Denne ordningen vil gjelde for familiehjem og beredskapshjem. Sykepenger for de første 16 kalenderdagene må derfor dekkes av oppdragsgiver ved Bufetat. Det legges til grunn at ca 1000 beredskapshjem og familiehjem vil være omfattet av ordningen og at disse er avlønnet i statlig lønnstrinn 40.1 beregningen av hva dette vil koste, er det forutsatt et sykefravær på 1-2 prosent. Statens utgifter til sykepenger vil da beløpe seg til mellom 3-6 mill. kroner per år.

Vedlegg 5

Brev fra Barne- og likestillingsdepartementet v/statsråden til familie- og kulturkomiteen, datert 8. april 2008

Dokument nr. 8:14 (2007-2008) - tilleggsopplysninger

Jeg viser til brev fra Familie- og kulturkomiteen datert 3. april 2008. I forbindelse med komiteens behandling av Representantforslag nr. 14 (2007-2008), Dok. nr. 8:14 (2007-2008) om å bedre rammevilkårene for fosterforeldre, øke rettssikkerheten for fosterbarn og lovfeste rett til ettervern for unge med tiltak etter barnevernloven ber komiteen om følgende opplysninger fra Barne- og likestillingsdepartementet.

Hvor mange barn i fosterhjem har per i dag ikke fått oppnevnt tilsynsfører?

Per 31.12.2007 hadde 676 barn i fosterhjem ikke fått oppnevnt tilsynsfører. Dette utgjør 10 prosent av alle de fosterbarn som kommunene da hadde tilsynsansvar for. Andelen med tilsynsfører er for lav på tross av at fylkesmannen de siste årene har hatt stort fokus på dette ved forvaltningstilsynet med kommunene. En målsetting om 100 prosent er likevel ikke realistisk å oppnå i praksis. Noen av disse fosterbarna

kan være helt nye plasseringer der en ennå ikke har klart å skaffe tilsynsfører. I tillegg vil barn plassert etter § 4-6, 1. og 2. ledd (akuttplasseringer i beredskapshjem), inngå blant de som kommunen har tilsynsansvar for. I disse tilfellene er plasseringen ofte så kortvarig at det ikke opprettes tilsynsfører. Nøyaktig hvor mange dette er vet vi ikke.

Hvor stor prosentandel av ungdommene mellom 18 og 23 år, som har vært under barnevernets omsorg, får per i dag ettervern.

Det er først fra 2007 at kommunene gjennom halvårsrapportering kan gi Barne- og likestillingsdepartementet opplysninger om dette.

Av de 315 som har vært under barnevernets omsorg og som fylte 18 år andre halvår 2007 har 85 prosent fått videreført tiltak etter fylte 18 år. Av de resterende var det 30 (9,5 pst) som ikke fikk videreført tiltak i barnevernet etter eget ønske, men fikk et annet tiltak. 8 stk (2,5 pst) fikk avslag fra kommunen og 10 stk (3,2 pst) avslo tilbud fordi de ønsker et annet tiltak.